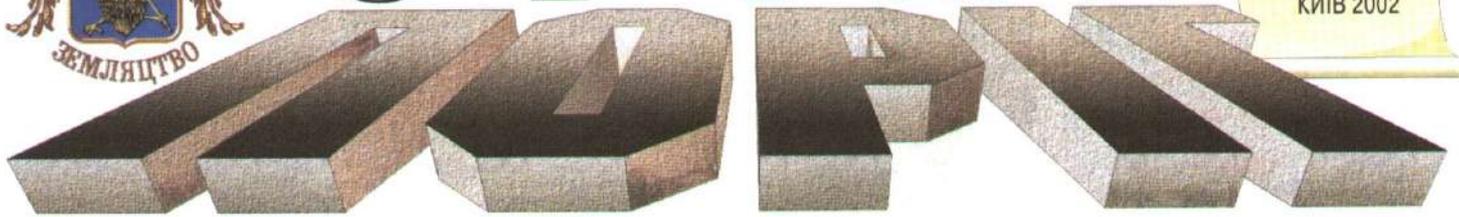

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ВИДАННЯ 2002
ЛИПЕНЬ
Число 7 (7)
КИЇВ 2002

ВИДАННЯ ТОВАРИСТВА "ЧЕРНІВІВСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО"

Колонка шеф-редактора

КОЛИ ТИ ЯК ІЗ БРАТОМ БРАТ

Історія людства подає нам, нині судим на землі, безліч прикладів того, що значило у вирішальні часи великих перемін чуття справжнього братерства, як і того, скільки горя приносив народам розбрат. Згадаймо лише трагічне минуле великої Київської Русі, коли удільні князі практично роздерли на шмаття живе могутнє тіло держави, а згодом поодинокі не спромоглися протистояти набігам всьляких чужоземних воєк і розчинилися серед інших народів.

Нині Україна переживає етап великого творення власної держави, і кожен порух серця свідомого її громадянина має бути спрямований на повернення великої історичної слави, започаткованої великими київськими, чернігівськими, волинськими чи іншими князями. І коли бачити таку історичну перспективу, зрозумілим видається народження в Україні земляцького руху й духу. Народилися вони як відповідь на потребу розбурханого пошуками єдиного вірного шляху суспільства - об'єднуватися в ім'я розбудови української держави. Він видається мені набагато глибшим та ближчим до народу, аніж трибуни змагання сучасних політиків та олігархів, бо бере за основу любов до рідного куточка України, а відтак і до всієї України, прагне без гвалту і крику об'єднати не жадою вивершитися над кимось, а високою любов'ю освітити кожен добрий вчинок.

Як відомо, земляцький рух започаткувався десь років шість із гаком тому у столиці України. Як би нам не жилося в чільному місті держави, але полігамія мільйонного політико-адміністративного центру часом викликає ностальгію за найріднішими місцями, звідки всі ми вийшли у великий світ. Оскільки Київ постійно оновлюється за рахунок нових свіжих сил, саме вони мають не лише підтримувати, а й зміцнювати зв'язки з рідними місцями.

Зараз у Києві нарачується двадцять шість земляцтв. Кожне має свій досвід, практику, кількісний склад. Але характерно, що на чолі кожного земляцтва стоять ініціативи, авторитетні в державі люди, які ведуть за собою земляків, власним авторитетом чи за сприяння колеґ часом вирішують у високих київських кабінетах нагальні проблеми своїх регіонів. Цей процес - як невинний рух животної крові, котрий не минає ні велике серце, ні найменші капіляри. Уже відшліфувався методи і форми роботи, оскільки для особливої розкачки досвідченим керівникам не треба було багато часу. Спіраючись на активну підтримку земляків, чимало цікавого в патріотичній роботі зуміли знайти і Валерій Васильович Фень із Волині, і Віктор Іванович Ляшко з Донеччини, і Віктор Володимирович Тихонов з Луганщини, і Микола Іванович Бідзіля із Закарпаття, і Геннадій Юхимович Дерев'ячук із Львівщини, і Олександр Григорович Тарасенко з Кіровоградщини та багато інших. В кожного громадського об'єднання є чому почитися, і ми це робимо повсякчас, створивши Раду земляцтв, до якої увійшли керівники регіональних об'єднань. Радою ухвалено доручати кожному земляцтву протягом кварталу бути координатором руху. Якраз у таку пору координатори мають можливість якнайповніше поділитися власним досвідом, похвалитися власними здобутками столичного колективу, познайомити представників інших регіонів із життям свого найріднішого краю.

Нашому земляцтву випало бути диригентом руху після луганчан у IV кварталі минулого року. На мій погляд, нам вдалося дещо зробити для покращення роботи. Так, було ініційоване підписання Угоди про співпрацю між Радою керівників земляцтв та Київською міською державною адміністрацією, якою керує невтомний Олександр Олександрович Омельченко. Саме він підтримує проведення в столиці низки спільних земляцьких заходів, бо й сам же свого часу прибув на священні пагорби міста Києва з житомирських борів. Ми підписали Протокол про співробітництво з Чернігівською обласною адміністрацією та обласною радою, що дало свіжий імпульс роботі столичного громадського об'єднання, а коли багато чільників із інших земляцтв відвідали наше місто над Десною, задоволенню не було меж.

У свою чергу ми придивляємося до роботи колеґ, беремо на озброєння всі найкращі наробки. Завдяки колеґам пощастило нам, поліпшувати, побувати на Донеччині і на Львівщині. А з яким успіхом проходять у столиці фольклорні свята, організовані волонтерами чи тернопільчанами, як торкають душу такі події, як пошанування донеччанами свого відомого земляка О. П. Ляшка, котрий стільки сил віддав свого часу Україні! Чернігівці не лише привітали кошильного державного діяча добрим словом, а й вручили відеофільм ювіларові, створений про нього.

Відбувається регулярний жвавий обмін друкованою продукцією, яка твориться силами земляцтв. І хоча тільки чернігівці видають поки що оригінальні календарі, зате довідкова література житомирян (як і їхня цікава газета), донеччан, луганчан та інших користується постійною увагою наших сіверян, поповнює книгозбірню в земляцькому офісі.

Отже, нас, зібраних під високим чистим небом Києва, єдине братерство й бажання зробити все можливе для розбудови Вітчизни, потреба спілкування, зближення, бо всі ми, народжені в різних регіонах, належимо єдиній Україні.

Заради неї і працюємо.

В. КАЧЕНКО,
Голова Ради Товариства
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві

ЛЮДІ КОНДРАШЕВСЬКІЙ - НАШОМУ СОЛОВЕЙКОВІ В ЇЇ ВЕСНЯНИЙ ПОЛУДЕНЬ ВЖУ З НЕЗМІННОЮ ЗЕМЛЯЦЬКОЮ СИМПАТІЄЮ

*В нас свято велике сьогодні,
Бо рівно піввіку назад
В город на шляху до Городні
Нам зірку посплав зорепад.*

*І волею батьківських зичень,
Теплом дорожих вчителів
Відчує, як витьохує Смичин
У пісню закоханий Львів.*

*Їй випала щасна планида -
Намхненним плекав її Снов,
Як ніжно вистівує Любова
Про Віру, Надію, Любов!*

*І горда дошні Городня,
І наші земляцькі ряди,
Що Ліда - Артистка Народня,
Від Бога, з роси і води.*

*Нехай Тебе роки минають,
Бо Ти ж народилася в май,
Пісні, наче птахи, злітають,
У рідні святі небеса.*

*Добра Тобі й щастя без ліку,
Бо Ти ж народилася в май.
Бажаємо в полудень віку:
Довіку співай і співай!*

Борис ІВАНЕНКО

ЧИТАЙТЕ:

Два роки війни в морській піхоті - стор.3
Під знаком рідної хати - стор.5
На крилах пісні - стор.6

У липні високошановні члени Товариства "Чернігівське земляцтво" святкують свій ювілей:

Бублик Сергій Данилович - 70-річчя. Народився 10 липня 1932 року в селі Грабів Ічнянського району. Працює лікарем-психотерапевтом 3-ї психіатричної лікарні міста Києва.

Шостка Анатолій Миколайович - 65-ліття. Народився 14 липня 1937 року в місті Ніжині. Працює головним консультантом у центральному апараті партії регіону.

Вахрамєєва Раїса Федорівна - 65-річчя. Народилася 14 липня 1937 року в місті Києві. Педагог Київського обласного училища культури по класу баяна та гітари. Журналістка, позаштатний кореспондент газети "Демократична Україна", журналу "Українська культура" та інших.

Конюшенко Михайло Петрович - 65-річчя. Народився 17 липня 1937 року в місті Гнівань Вінницької області. Згодом родина переїхала на Чернігівщину. Після закінчення Бердянського педінституту працював учителем фізики в Долишкю, Києві, науковим співробітником Інституту українознавства в Києві. Нині - викладач фізики в столичному ліцеї Київського Національного університету імені Тараса Шевченка.

Маринчик Станіслав Михайлович - 65-ліття. Народився 25 липня 1937 року в місті Ічня. Закінчив Харківську державну консерваторську школу кінемеханіків, навчався в Ніжинському державному педінституті ім. М.В.Гоголя та в Белгородському педінституті. Працював режисером кіностудій, завідував Ічнянською районною фільмотекою учбового кіно та директором районної дирекції кіно-відеомережі. Відмінник кінематографії СРСР, почесний член престижних громадських організацій, заслужений працівник культури України, член Національної Спільноти письменників України. Живе в місті Ічня.

Кубасенко Микола Костянтинович - 60-річчя. Народився 5 липня 1942 року в селі Погорільці Семітського району. Закінчив Горківський політехнічний інститут. Працював на заводах військово-промислового комплексу. Був помічником-консультантом Головного Комітету Верховної Ради України за питань паливно-енергетичного комплексу.

Кочур Марія Леонідівна - 60-річчя. Народилася 31 липня 1942 року в місті Тамбов (під час евакуації). Закінчила Київський театральний інститут імені Карпенка-Карого. 30 років працювала акторкою Київського театру юного глядача. Зіграла понад 100 ролей, знялася в 10 кінофільмах. З 1993 року й донині - заступник директора Київського державного театру юного глядача, член Спільноти театральних діячів України.

Поведія Валентина Василівна - 55-річчя. Народилася 11 липня 1947 року в місті Новгород-Сіверському. Працює фельдшером-лаборантом санепідстанції Подільського району міста Києва.

Біланюк Петро Матвійович - 55-ліття. Народився 12 липня 1947 року в селищі міського типу Олівшичів Чернігівського району. Закінчив Дніпропетровський державний університет. Служив у різних військових частинах Збройних Сил СРСР і України. Звільнився в запас у званні полковника. Зараз працює адміністративним директором виробничо-технічного об'єднання "Київ".

Шелест Олексій Іванович - 50-ліття. Народився 8 липня 1952 року в селі Кобижча Бобровицького району. Завідуючий Броварським відділом освіти Київської області. Відмінник освіти України.

Дорогі земляки! Рада Товариства "Чернігівське земляцтво" щиро вітає Вас із ювілеєм, сердечно значить всім міщю здоров'я, успіхів у житті, бадиорого настроя, сонячного сімейного щастя, нових звершень на добро рідної України!

Так назвала свій ювілейний концерт-звіт народна артистка України, солістка Національної філармонії України Лідія Кондрашевська. За 25 років творчої діяльності у чудові співачки з'явилися багато друзів і прихильників її таланту - поети, композитори, музиканти і прості слухачі, і всі вони завітали до Колонного залу імені Миколи Лисенка, щоб привітати свою улюблену артистку.

До кожного виступу Лідія ставиться дуже відповідально, де б він не проходив: у престижних концертних залах чи у далекому селі, за кордоном чи у звичайній школі перед дітьми. Вона не тільки завжди бездоганно знає текст і музику творів, які входять до концертної програми, а й надає великого значення зовнішньому вигляду - все повинно відповідати тематиці концерту. Відповідно створюється інтер'єр, освітлення, режисюра. Тому кожний виступ Лідії - це подія в містечку. Згадаємо програми, присвячені невідомим вокальним творам Джузеппе Верді, до сторіччя видатного композитора, або два вечори бєлканто з творів Белліні, Доніцетті і Россіні. З фольклорним ансамблем "Дивограй" (художній керівник лауреат українського конкурсу Вадим Чорнокондратенко) створено кілька програм з українських народних пісень і романсів. А скільки було ювілейних концертів композиторів, організатором і душею яких була Лідія Іванівна: Олександра Білаша, два концерти Якова Цегляра, вечір пам'яті незабутнього Платона Майбороди... Артистка завжди в чудовій формі і ладна з радістю виступати хоч на БАМі, хоч в Чорнобилі. І таких концертів - тисячі. Якщо подивитись карту гастрольних маршрутів співачки, то важко знайти країну, де б не аплодували талановитій артистці. Це і всі республіки колишнього Радянського Союзу, і Америка, і Канада, Італія і Англія, Бразилія і Аргентина, Німеччина і Африка, Чехія і Угорщина... В цьому році Лідія Іванівна брала активну участь у культурно-містечкій акції "Майстри містечк України - трудягмина села". 32 концерти по Волинській та Рівненській областях у холодних будинках культури. У музикантів "Дивограю" не згинули пальці, а баян зовсім захрип, і на ньому не можна було грати. Одного разу голова сільради став навколпиком і благав дядя селянам концерт, тому що люди вже не пам'ятають, коли бачили "живих" артистів. І концерти пройшли з великим успіхом. "Одягала всі теплі світери, зверху концертну сукню - і на сцену!" - з веселою усмішкою розповідає Лідія. Треба сказати, що до кожного звітного концерту співачка сама майструє унікальне концертне вбрання, якому можуть позаздрити навіть французькі моделєри.

Народилася Лідія на Чернігівщині, звідти і любов до народної пісні. Талановиту дівчинку направили до Рівненського музичного училища, потім вона поступила до Львівської консерваторії. Вчилася дуже старанно. З вдячністю згадує свого педагога з вокалу Марію Якіну Байко, Народну артистку України, професора, учасницю

знаменитого вокального тріо сестер Байко. Марія Якіна не тільки дала хорошу вокальну школу своїм вихованцям, а й привчила шанобливо ставитись до слова, шукати невідомі твори, які рідко звучать на естраді. Лідія з відзнакою закінчила консерваторію. Працювала солісткою Національної опери України. З успіхом виконувала партії Жильді з опери "Ріголетто", Віолетти - "Травиата", Розіни - "Севільський цирульник", Ярини - "Арсенал" Г.Майбороди. З 1986 року - солістка Національної філармонії України. Тут розквітнув її талант не тільки як концертної співачки, а і як драматичної актриси.

Ювілейний концерт відкрила лектор-музикознавець Світлана Корещак, яка відразу встала на теплі неформальні стосунки з публікою. Вона розповідала і про творчий шлях вокалірки, і про друзів, які прийшли привітати Лідію Іванівну та взяли участь у концерті. І ось на сцені з'являється Народна артистка України Лідія Кондрашевська у чудовій рожевій концертній сукні, - неначе квітуча весна завітала до Колонного залу. Звучать твори Дж.Верді, романс "Соловей і троянда", який відомий українській композитор Анатолій Кос-Анатольський присвятив співачці. Концертмейстер - Народна артистка України Леонора Пирадова. Творча дружба їх розпочалася ще 22 роки тому, коли готували програму до концертних гастролей в Америці. Скільки нових програм підготовлено за цей час! Скільки країн аплодували талановитим артистам! Іх репертуар - це справжня музична енциклопедія.

І ось фінал - всі учасники концерту разом із Лідією Кондрашевською співають чудове пісню Платона Майбороди "Друзі хороші мої". За час концерту рояль перетворився на клумбу, а вся сцена на чудовий виставник. Міністерство культури і мистецтв України нагородило Народну артистку України Лідію Кондрашевську медаллю "За значний внесок в розвиток української культури", а мер Києва Олександр Омельченко - "Подякою" і цінним подарунком. Солістка Національної філармонії України Ганна Захарченко подарувала каравай на яскравому рушнику, який вона сама вишила. Допомогли відбутися цьому святу спонсори: Міжнародні вантажні перевезення "Томазо Пріоло", Українське науково-проектне об'єднання "УкрНДІагропроект", Мостогазін №2, Чернігівське земляцтво, компанія "Еввітек".

А Лідія Кондрашевська готується до нового концертного сезону. Вітаєм її з ювілеєм і бажаємо нових творчих злетів!

Раїса ВАХРАМЄЄВА

**Листи наших земляків
А РОДОМ Я
ІЗ МАЛОЇ
ДІВІЦІ**

Села Велика Дівича і Мала Дівича межують між собою і розділені невеликою мальовничою річкою Галка на 25 кілометрів від її витoku Вона бере свій початок під Лосиніюкою, довжина її всього 31 км. Галка - ліва притока більшої річки Удай.

Очевидно, ті дімчата, на честь яких були названі села, були рідними сестрами-донечками. То коли стали дорослими ("дівичами"), у придане й одержали земельні наділи, село старшої стало називатись Великою Дівичею, а молодшої - Малою Дівичею.

Під своїми назвами ці села згадуються в документах ще з 1629 року. З тих пір хто тільки не володів цими селами. Так, наприклад, у 1707 р. гетьман Мазепа передав Велику Дівичу у володіння одному з синів Прилуцького полковника Дмитра Горленка. А майже на століття раніше ці села входили до складу володінь польського магната Ієремії Вишневецького.

Володіли цими селами і Гамалійський монастир. А пізніше тут були господарями представники козацької старшини - і Плат Галаган, і Забіли, і Марквичі, і Федчуни...

Роки біжать. У цьому році мені буде 76. Душею тепер я макіївчанин, бо звіден родом мій чоловік, якого не стало в 1978 році. Та серцем все ж таки я малодівичанин! До одруження мого праявніше було Федчуни, а мій батько, Федчук Павло Антонович, був вихідцем із козацько-старшинського роду Федчунів, рід яких колись мав шматок того самого малодівичанського ґрунту, родючого м'якого чорнозему понад річкою Галкою. А моя бабуся Марта, татова мама, також козацько-старшинського роду, була родом з Великої Дівичі.

І як часом прикро буває, коли до моїх рук потрапляє щось краснорічне про мою малюватину у селі Малу Дівичу, а в тих книжечках (наприклад, "Мій рідний край, моя земля Прилуцька") місцеві красноріччя друкують маза-пома, нібито-то з Макіївки, а її славозвістний ярмарок спалахнуло до Малої Дівичі на величезних покосах наших чорняк аж по 100 голів худоби, в той час як Галка і Перевід - це дві різні річки, одна в одну не впадають і ніколи не вщадили, а їх води зустрічались хіба що у Дніпрі, бо ці річки врешті розтанували у басейні цієї величезної річки.

На закінчення хоту ще додати, що я щільно своїм козацько-федчунінським корінням. Адже ще у 1727 році саме мій пращур виявив надзвичайні здібності у прагнущій українській географії. Бо ніколи успішно не виконував би завдань самого генерального підскарб'я Якова Маркевича. Так, наприклад, мій пращур Федчук, виконуючи завдання Маркевича, був настільки мобільним і надійним в роботі, що у дуже стислі терміни, навіть протягом одного місяця, міг з'явитись то в Охтирці, то в Черкасах, то де-інде, а потім повернутись у Глухів і доповідати генеральному підскарб'ю, що завдання виконано: мав зустріч з полковником Охтирським і "робив йому словесне доповідання". У Черкасах продав рибу солону в ядену, а там кушав і привіз у Глухів пшоноку. А коли у цього Якова Маркевича подохла воля і із 9 воїв лишилось 7, то Федчук подарував йому двох воїв з свого господарства. Про ці, здавалось би, дрібнички свідчать навіть архівні джерела, докремена, сластолюбивий "Щоденник генерального підскарб'я Якова Маркевича".

Вирішила взятись за перо, як мовитись, щоб створити допис і про своє рідне село Малу Дівичу, де народилася.

Але ж рідні мені й Ніжин, Прилуки, село Зелена на Івано-Франківщині, Полтава, Київ (де живуть двоє із трьох моїх дітей). Бо рідна мені вся Україна! За неї, як Шевченко, переживаю і Господю благаю. І тут нема нічого дивного. Ми, українці, переживаємо за свою державу, німці, англичани та інші - за свої держави. Росія також у болях. Таке воно, життя людське.

Неоніла БАКЛАН,
вчителька-пенсіонерка,
с.Макіївка
Носієвського району

Шільки фракши

ЗАГАДКОВИЙ ГОЛОС МИТЦЯ

КАЖУ, ЯК НА СПОВІДІ...

Історичну роботу, яка випала на мою долю, - створити зоровий образ валюти для незалежної України, - я розглядаю як велику незрівнянну нагороду і честь. Творячи гривню, мені хотілося заявити світові: "Ось дивіться! Ми є! Ми - українці! Ми живемо! Ми маємо право на своє вільне майбуття! Буде Україна існувати рівноправно у спільноті інших країн!" Отже, українські гривні - не тільки грошові знаки (дай, Господи, їм ніколи не дешевіти), на них мені хотілося показати нашу історію, гідність, наш загнаний і підпілля, але збережений патріотизм.

Розмірковуючи опісля, чому все-таки так сталося, що основний титар створення гривні випав на мою долю, я дійшов висновку, що нічого в нашому житті не було випадковим, все взаємопов'язане. Просто часто причину і наслідок важко простежити. Я цілком погоджуюсь з професором Дмитром Степовиком, який сказав: "Я вірю в наперед-визначеність долі, я вірю в точність вибору кожної живої істоти для кожної конкретної справи у цілій системі космічної гармонії. Виходячи з цих загальних іривань, я думаю, що вибір Провидінням Василя Лопати для мистецького оформлення банківців нашої гривні - не випадковість".

І так було не раз у моєму житті. Згадую своє сільське важке нашісирітське повонісе дитинство, коли об'єктивні обставини життя аж ніяк не сприяли, а перешкождали ста-

ти мені художником. У мене не було тієї прямої дороги в мистецтво: художня школа - вуз - Спілка художників; мені довелося йти довгими мандрівками. Сільська школа - зоотехнікум - училище прикладного мистецтва - служба в армії і, нарешті, - інститут і творчість.

І відтоді Господь щедро дарує мені радість творчості, добрих людей навколо мене, красу і духовність спілкування з ними, чарівність нашої природи і чудодійні книги. Він зробив мене щасливою людиною, відкрив мені з дитинства моє поклоніння, допомігши в складному строкотному соціумі розшукати і зайняти свою психологічну нішу, дав мені велику любов до роботи. Я маю свій світ, де було найбільше сам собою, де природно і гармонійно живу. Це - моя майстерня. Тут щасливо й радісно, без насильства, з'єднуються моя воля як

Богом дане право обирати та воля як внутрішній поклик. Тут народжуються і матеріалізуються навіяні Богом ідеї. Але я доволі цього не знав, зухвало вважаючи їх за свої.

Я займався мистецтвом давно, з 1967 року, коли вперше виставив свої, ще студентські роботи: ілюстрації до драми "Сон князя Святослава" Івана Франка та до "Марусі Чурай" Івана Хоменка.

І відтоді вже повелось, що я вимірюю свої роки саме так: це відбулося тоді, коли я працював, скажімо, над "Українськими народними думами" чи над "Словом о полку Ігоревім" або "Кобзарем" Тараса Шевченка і "Тарасом Бульбою" Миколи Гоголя.

Минуло багато років, Чимало було зроблено. Мені б хотілося познайомити читачів з частиною свого творчого вжитку, і хай вони самі судять про цей доробок.

НА ПРОШУ ДО РЕВУЦЬКИХ В ІРЖАВЕЦЬ

Вже втретє Київська організація Національної Спілки композиторів України організує поїздку до садби видатних діячів української культури братів Дмитра і Левка Ревуцьких. Дмитро Миколайович - відомий музикознавець, фольклорист, літературознавець. Ного музично-фольклорні збірки "Українські думи та пісні історичні", три випуски "Золоті ключі", в яких записані пісні рідного Іржавця. Ці матеріали використовували у своїй творчості композитори Михайло Вериківський, Борис Дятошинський і брат - Левко. Видатний композитор Лев Миколайович Ревуцький часто відвідував рідне село, радо зустрівачася з селянами. Тому вони шанують свого апаменитого земляка. До 100-річчя від дня народження Левка Миколайовича у 1989 році в його садбі створено меморіальний музей, на подвір'ї встановлено пам'ятник. Середня школа носить його ім'я.

На проху до Ревуцьких завітали композитор Віталій Кирейко, професор, народний артист УРСР, кандидат мистецтвознавства. Він закінчив Київську консерваторію по класу композиції Левка Ревуцького. Композитор Богдана Флаць, відомий музикознавець, заслужений діяч мистецтв України, навчалася в аспірантурі у Левка Миколайовича. Академік Ніна Герасимова-Пересідська, музикознавець і педагог, доктор мистецтвознавства, професор. Була студенткою і аспіранткою класу Левка Ревуцького. Організатор цієї подорожі відомий музикознавець, дослідник творчості Дмитра і Левка Ревуцьких, кандидат мистецтвознавства Валентина Кузак.

В цьому році їй була присуджена премія імені Миколи Лисенка за пропаганду творчості Ревуцьких. Викладачі Національної музичної академії України професори Тетяна Бондаренко, Олена Мураїна, музикознавець Тетяна Некрасова, відомий науковець, фольклористка Катерина Луганська, редактор Національної радіокомпанії музикознавець Альбіна Бутук, відеоператор Микола Кузик. Були і представники родини Ревуцьких - онуки, вивукачівки медичного Університету Тарас і Наталя та інші.

Гостей радо зустрічали незмінний директор музею Ревуцьких, краєзнавець та літописець села Іржавець Іван Ілляй Дейнека. Він 30 років особисто знає Левка Миколайовича. Сільський голова Павло Андрійович Киричук - ентузіаст, допомагає підтримувати садбу в належному стані.

РАЙСА ВАХРАМЕЄВА

ВИСОКЕ НЕБО МАЙСТРА

Творчість відомого художника Василя Лопати не вміщується в коротке слово - бо то цілий неповторний світ змагань із самим собою, одвічний творчий політ у високе небо мистецтва, який притягує до себе душу кожного, хто має щастя доторкнутися до того плану фантазії, стати часткою процесу творення дива. Творчість нашого земляка (а родом Василь Іванович із чарівної Нової Басані, що знаходиться неподалік від Тичинних Пісок) давно перейшла береги України, але у найвіддаленіші куточки планети перенесла душу рідної землі. І коли ми говоримо про утвердження міжнародного авторитету держави Україна, то Василь Лопата своїм різцем, тушшю чи фарбами зробив для неї більше, ніж усі футболісти кві-

ського "Динамо" разом взяті - бо за мистецтвом вбачається вічність, воно не піддається тліну чи переоцінкам.

У Василя Лопати - добра мистецька школа. Біля витоків його творчос-

ті стояли такі визначні майстри пензля і різця, як Василь Касин та Михайло Дереза. Але талант нашого земляка не розкривився б так високо, якби не мав він ще одного навчателя - рідний народ, чарівну природу, велику історію України, оповиту впродовж століть скорботою неймовірних втрат і змагань. Національне коріння у краєвих роботах художника настільки глибоке, що не варто навіть підкреслювати це на будь-яких міжнародних презентаціях - воно углибає в пластів нашої історії аж до частів князя Ігоря із його трагічним походом на половців, воно пронизує наскрізь романтичні полотна народних балад, зіграється невмирущим вогнем козака Тараса Бульби і живить сучасні шари історії.

Василь Лопата вільно почувачється у різних техніках - хай то буде живопис, ліногравюра чи малюнок тушшю. Та найбільшого успіху він досяг у графіці - мистецтві, що вимагає чистоті душі, неймовірної фантазії і твердої руки. Графічні роботи художника, які мали б тільки супроводжувати тексти книг чи окремих творів Т. Шевченка, І. Франка,

Лесі Українки, О. Гончара чи Лили Костенко, десятків інших сучасних авторів, стають самодостатніми фактами творчості. Говорити ж про великі цикли робіт "Хресний шлях України" чи "До життя і воскресіння" - значить, мовити про явища в нашому мистецькому житті. Там душа простої людини востає кожним штрихом у рідну згорьовану природу, там зморшка на чолі селянки перетворюється в глибоку борозну, там відбувається органічне злиття людини й природи.

Та коли б навіть не було високоталановитих пологів В. Лопати (а їх не одна сотня), які стали надбанням багатьох художніх музеїв світу та приватних колекцій, які принесли, мов лелека на крилах, звання Народного художника України, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка, низку інших відзнак, він уже назавжди увійшов в історію України як творець національної валюти - гривні. Адаже пейзажі, портрети та орнаменти наших українських грошей народилися завдяки таланту чернігівця. Те ж саме стосується й нинішнього українського паспорта. Так що Василь Лопата завжди з нами, тепло його таланта зіграє кожного, хто торкається - в більшій чи меншій мірі - до атрибутики нашої державності.

ЛЕОНІД ГОРЛАЧ

КНИЖКА ДО ЮВІЛЕЮ. ЗУСТРІЧ ДО ДУШІ

Народження книжки, як і народження дитини, прийнято святкувати у колі найближчих людей. Цього разу нова нової публіцистичної збірки нашого земляка з Талалайків Андрія Чирви збігаєчас це й з піввіковим ювілеєм автора. Тож ювіляр сільських земляків і друзів на гостину, аби відбити невпізнаний підсумок, презентуючи свою четверту книжку "Терраінок", складену з публікацій на шпальтах газети "Урадовий кур'єр", де він працює редактором відділу новин, і поділитися планами на майбутнє.

За активної підтримки Чернігівського земляцтва, відомого своїми видавничими традиціями, зустріч було організовано у формі діалогів з героями нарисів Андрія Чирви - народною художницею Людмилою Мешковою, відомим скульптором-мініатюристом Миколою Сядристом, художником Іваном Марчуком, полтологом Дмитром Видирним. Як влучно відзначив голова Чернігівського земляцтва Віктор Паченко, ніхто краще не скаже про автора, ніж герой його публікацій, які стали його друзями.

Саме хтось із героїв А. Чирви сказав про його матеріалі - це публіцистика, за якою ми скупчили. Не погодитися з цим не можна, адже в ній немає отого сенсаційного дріб'язку, яким рясніють шпальти нинішньої преси, немає безвідставної критики та прикучерявленого словобудддя, що ніколи не було притаманне творчості по-справжньому зрілих авторів.

Зрілий і водночас молодий. Адаже Андрій Чирва постійно тримає руку на пульсі сучасного життя. Як журналіст-практик він подія, щогодні спілкується з багатьма цікавими людьми - потенційними героями своїх майбутніх творів. А такі зустрічі, за словами ювіляра, спонукають завжди бути в формі.

На знімку: Віктор Паченко вручає ювілярові і його друзям новинки з книгозбірки Чернігівського земляцтва.

СВЯТО ЖУРНАЛІСТІВ

у Чернівцях відбувся 2-й обласний фестиваль журналістів, який зібрав майстрів пера з усіх районів. У цікавій і корисній програмі взяли участь і столичні земляки, що представляли "Отчий поріг" - Борис Іваненко, Василь Устименко, Валентин Андецько.

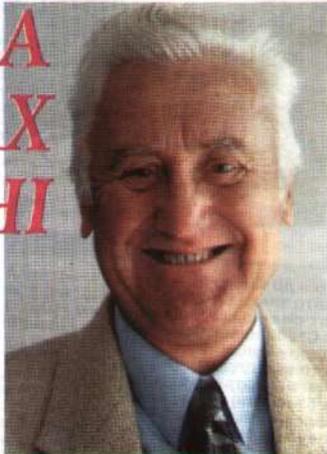
Слово про побратима

Писалися ці рядки напередодні Великодня. Очікування найсвітлішого свята Христового Воскресіння з чаруючими відлуннями церковних передзвонів та дивовижною красою пасхальних крашанок поєдналися з давнім бажанням сказати добре слово про побратима, шановану і талановиту людину, яка по праву належить до інтелектуальної еліти Української держави.

СОКРАТ КАЗАВ, що душа людини причетна до божества. Тож кожен з нас носить у собі оту божественну енергію. У когось вона сильніша, у когось слабша, а в деякого ледь жевріє. Але у того, хто усвідомлює своє призначення на Землі, та невмируща іскра, що її засвітив Господь у його серці, стає світлом, яке на-

в'ять на географічній карті Чернігівської області. Але відтєпер цей хутір знають далеко за межами Чернігівщини. Тут у сім'ї потомствених хліборобів на початку 1936 року народився білявий хлопчик, якого назвали Дмитриком. Це вже потім, коли він став знаменитим професором, доктором наук, академіком Міжнародної академії при ООН, бібліографом Дмитра Волоха шукатимуть життєтворні джерела його таланту і

НА КРИЛАХ ПІСНІ

повніше життя великим змістом. Коли шість років тому на зібранні Чернігівського земляцтва познайомився з Дмитром Степановичем Волохом, мені подумалося: "Боже, яка красива людина!" Як у тій пісні: високий і стрункий, і червона вишиванка йому до лямки, і з нею гармоніює біла шевелюра, і голубі очі, що світяться добротою й мудрістю. Спокійне, лагідне і величаве обличчя додає його естету той божественності, про яку говорив Сократ. То є краса його якось особлива, вона ніби випромінює духовні сонячні струмени: пусти їх до свого серця - і задивитись неземна мелодія.

Зачарований цією внутрішньою величчю свого нового знайомого, я впродовж вечора потай позирав на нього, ніби справді очікував тієї диво-мелодії. Тим часом наше збирання доходило до кінця. А мені все здавалося: неодмінно має статися щось незвичайне. І раптом хтось попросив Дмитра Степановича заспівати.

Я НІКОЛИ не сподівався, що в цього статичного чоловіка такий гарний і мелодійний голос. Співав він, пригадується, романс "Сміються, плачуть солов'ї".

Його давній голос вщерть наповнив просторий мармуровий зал Національної Спілки письменників України і, не вмишляючись в нього, здавалося, панував над усіма. Навіть ті земляки, хто полюбляє поговорити за чаркою, принишкли, захоплено слухаючи співака. Щасливі усмішки довго світилися на їхніх зачарованих обличчях. Після гучних оплесків земляки попросили ще заспівати "Стоїть гора високая". Ця пісня з перших днів народження Чернігівського земляцтва стала гімном товариства.

Слова пісні, мов на крилах, несли до рідної домівки, де гойдалася коліска долі кожного з нас.

Хутір Точенки, що на Срібнянщині, досі далеко загубився між високими могилами-курганами і зеленими гаями. Власне, не хутір - хутіреш. Не позначений він на-

отой божественної енергії. А в ті часи він був як усі дітлахи села: босонігий, у латаних штанях і солдатській плотці, адже тільки нещодавно над хутором відгрімала канонада найжорстокішої за всю світову історію війни. Але найчастіше за інших літніх вечорами Дмитрик задивлявся на небесні зорі. Шукав свою зірку. І знайшов.

ЗГАДУВАТИ про це Дмитро Степанович не дуже любить. Якось пізнього вечора відсередив він на найвищу шовковницю, щоб ближче було до зірок. А гілля не витримало. Довелося спізнатися з лікарями.

Але та зірка, мабуть-таки, була доленосною, бо відтоді з'явився у Дмитра мрія - стати лікарем, щоб повертати людям здоров'я і радість повноцінного життя. Коли закінчив школу у селі Озеряни, вступив до Львівського медичного інституту. Виниса добре, завжди пам'ятаючи слова батька. Степан Терентійович великого части, окрім тяжкої роботи у полі, не знав, але від діда-прадіда успадкував народну мудрість: "Якщо обрав професію, що служить на благо людям, ніколи не шукай легкого шляху в житті. Знай: твоє щастя - це радість тих людей, яким ти дарував здоров'я. А щоб бути хорошим лікарем, одного диплома замало..."

Дмитро у студентських аудиторіях прагнув засвоїти увесь комплекс знань: уважно слухав лекції, виступав на семінарах, зубрив хімічні формули (це теж необхідно), завжди на відмінно складав іспити. Він добре усвідомлював, що все це потрібно буде майбутньому лікарю, як повітря. Але, крім повітря, для польоту потрібні ще й крила...

Тож після закінчення медичного інституту він не вибрав найлегших шляхів, багато років працював у різних медичних закладах рідної Чернігівщини. І хоч були тоді нелегкі роки, він знав, що тільки така можна стати справжнім лікарем. Коли ставало нестерпно тяжко, допомагала пісня, попри те, що дехто говорив: "Не до пісень зараз людям. Останню копіюку забирають у селянина на податки..."

"Хто так каже, той помиляється, - думав Дмитро, - народ співаєти завжди. Співають усі - і ті, хто ближче до колосистої комори, і ті, кого обсіли злидні. Звичайно, кожен співаєти свою пісню. Одному вона пом'якшить серце і просвітить розум, іншому додасть сил, щоб вижити у цьому жорстокому світі".

Дмитро Волох завжди був поруч з тими, хто потребував його допомоги. Часто там, де косарі після виснажливої праці варили козачку кашу, звучав і його сильний молодий голос.

І справді не мав у той час Дмитро спокою ні вдень, ні вночі. Працював по 12-16 годин на добу, виїжджав у найвіддаленіші села, траплялося, навіть приймав пологи у полі. Тож не випадково, що у 70-х обдарованого фахівця запросили до столиці. У Києві він серйозно займався науковою працею у фармацевтичній галузі. На цій ниві Дмитро Степанович і нині працює плідно. Він автор понад 100 наукових праць, що мають конкретні результати і гідно оцінені державою.

Його високий талант вченого, педагога й організатора особливо проявився на посаді декана фармацевтичного факультету медичного університету ім. О. Богомольця.

ДМИТРА Волоха поважають і люблять студенти. Насамперед за кредо: непохитно стояти за Україну, її високу гідність і вберегти. Його гасло: "Дай, Боже, рідній землі щасливої долі". Його мрія: "Щоб більше у нас було порядних і працьовитих людей, справжніх патріотів України".

А ось що кажуть про нього колеги:

- Він - блискучий аналітик, прекрасний педагог, чудовий організатор навчального процесу, висококласний фахівець.

Дмитро Волох особливо дорожить спілкуванням у товаристві "Чернігівське земляцтво". Він не просто активний член Ради, а ширша душа всього колективу. А його душа - у пісенній ліриці, яку він усмоктує з молоком матері. Навіть неможливо собі уявити хоча б одне земляцьке збирання без його бентежних пісень, що об'єднують нас, п'янять жагучим почуттям рідності, проникають у саму душу. А хіба можна забути його улюблене "Осіньне золото", яке дзвенить у кожному серці його побратимів-земляків:

...Літа на зиму повернули,
Пливуть в осінній хмурості,
А я люблю, а я люблю,
Люблю, як в юності...

Вічної юності тобі, друже, і повних злетів на орлиних крилах науки і на крилах солов'їної пісні, доброго здоров'я і плідної роботи на благо нашої неньки України!

Петро МЕДВІДЬ,
заслужений журналіст
України

Фронтіві мініатюри

ПОЛК ЗАГУБИВСЯ

Загубився полк, переравався зв'язок з полком - ні радіо, ні проводів, ніякого. Знайти полк доручалося розвідникам, а ми, зв'язківці, повинні були забезпечити проводовий зв'язок. Відправилися вночі. Темно, грязька. Дорога прямиа, вузька, з обох боків вода. Розвідники попереду, за ними командир нашого відділення старший сержант Калінін, далі я з котушкою, розмотую провід, децю позаду Митя Абрамов, наш їдодовий - азеє кабель-провід.

Спочатку все йшло нормально. Розвідники періодично підключалися до нашої лінії, доповідали до того часу, поки попереду не почало щось горіти: спочатку небо ледь світліло, потім робилося все світліше, і стало ясно, що попереду, за лісом, щось палає. Там, де дорога входила в ліс, дерева рідшали, і в просвітах на фоні палаючого села сновитали тіні. Розвідники зупинилися, про щось порадилися, а потім, скориставшись телефонним зв'язком, доповіли, що пройти за ліс неможливо, там ворог! Нас це здивувало.

- Як не можна пройти, чому? - запитав Калінін.
- Ти що, не розумієш? Якщо там є хоча б один кулемет, то всім нам тут каюк!

І дійсно - дорога вузька, з обох боків вода, подіється нікуди.

- Але ж не ясно, чи є там кулемет, не ясно, що там маячить.

- Коли стане ясно, то буде вже пізно!

- То що ж, ви не підете?

- Не підемо!

- Тоді ми підемо самі. Володько - за мною!

Він пішов попереду, я, з котушкою, за ним, неподалік позаду скринів із Митя Абрамова. Розвідники відстали, скоро їх не стало видно. Наблизилось до лісу - ніхто не стріляв. Увійшли в ліс. Він виявився вузьким, як лісосмуга, а зразу за ним на полі побачили покинутих кимось коней, що сновитали без будь-якого струнку, - саме вони і маячили в просвітах лісу. А далі палало невелике село дворів до двадцяти. Про суті дотрало. Все навкруги тріщало, лопотали розжарені листи металеві покрівлі, смерділо аграріце, - все це нас не вражало, вже чого-чого, а пожарник надивився. Жителів - жодної душі. Вже на околиці села побачили ділянку. Він сказав, що село підпалили німецькі факеляники, що пішли зовсім недавно, десь з півгодини тому. А ще сказав, що попереду по дорозі недалеко - велике село, але хто там - німіч ці наші, - він не знав. Проникливі аграріце, ми знову занурилися у темряву, ще більш кромішню, непроглядну, бо позаду за сімнями горіло, і це більш тривожило, - десь же поблизу були факеляники. Але ми швидко йшли, і скоро підійшли до крайньої хати іншого села. На подвір'ї біля ганку прив'язано декілька осідланих коней. Це нас здивувало. В нашому піхотному полку верхоних коней було зовсім мало - в командира полку, замполіта, ординарців та ще декілька. А тут... Я зайшов в сіни, відчинив двері в світлицю. На високому порозі біля дверей сиділа старенька жінка, на столі горіла лампа, вікна зашпінте, стіл густо заставлений всякими надками, великою кількістю порожніх і повних пляшок з горілкою. На широких нарах спало декілька військових. Я кинувся до них, намагавшись розбудити. Та даремно. Видно, дуже стомлені та добряче випивши, вони спали мертвим сном. Крайнім ледяв капітан. Я турнав його за плечі, за голову, - даремно. Спересердя я розсікв його офіцерський пояс і разом з кобурою затягнув його навколо своєї гідгортій під шкідливо. Будь я німцем, навіть стріляти не потрібно було б: можна перерізати всім горлянкам кухонним ножом зі столу. Ні охорони, ні вартового...

Спробував зв'язувати що-небудь у старенької, але марно, вона лише спокотну хитала головою.

Тоді я ваяв зі столу дві пляшки горілки, запхнув їх в кишені шинелі і виїшов з хати. Біля воріт вже стояв Митя із, а Калінін знайшов на подвір'ї провід, що пролягав кудись в поле, підключився, але відповіді не було.

- Сідай на коня, бери в руки провід, знайди обрив, зв'язуй, куди веде лінія, - звелів мені.

Я від'язав крайнього коня. Хвилін через десять я відчув "слабину", повів коня на поводу і скоро знайшов обрив. Коли присів навпочіпки, почув якесь дивні булькаючі звуки. Поки збавнув, що з пляшки, яка нахилилася і відкоркувалася при приєднанні, витікає горілка, значна частина її, на мій превеликий жаль, вилілася. Зв'язав кішці, підключився, і виявилось, що провід цей і йшов ажрадо до штабу полку, який ми шукали. Калінін наказав мені повертатися.

На той час, уздрівши, що з нами нічого не трапилось, з'явився розвідник і відразу взяв ініціативу у свої руки. В декількох сусідніх оселях розмінувалася санітарна рота полку, а там двічата-лікарі, сестри... І я ще раз здригнувся подумавши, що могло б бути, якби в село ввійшли не ми, а, скажімо, та ж сама команда факеляників...

Через сорок років по тому я гостював в П'ятигорську у Васильченка Олександра Маркєвича - колишнього начальника штабу 416 сп 112-ї стрілецької дивізії. Розповів йому про цю пригоду. Він відразу згадав, що до дивізії прибув тимчасово приданий кавалерійський полк (навіть номер назвав).

То саме він і "загубився"...

А це щепо пізніше, вже більше ніж через сорок років, зв'язувалося, що саме в цьому кавалерійському полку саме в той час відбував службу зваятий кавалеріст-рубака, майбутній доцент КІП (кафедра філософії), досить відомий в інституті Савгир Микола Васильович.

Володимир ХІЛЬЧЕВСЬКИЙ,
професор

Шляпки факти

БУДУЄМО ХРАМИ НА ЗЕМЛІ

Нещодавно в селі Крапівне Ніжинського району сталося давно сподіване - звелася в небо високими банями церква, як храм незнищеної духовності українського народу. Величний храм збудований зав-

дяки великим зусиллям славного односельця, Голови Верховного Суду України В.Ф.Бойка.

Хай Господь благословить інших наших земляків на добродішні справи!

Чернігів... При одній тільки згадці про місце у моїй схвильованій пам'яті виразно постали бані величезних соборів, історичний вал з гарматами, блакитною живою стрічкою повилася ласкава Десна, почувся своєрідний гомін дорогих земляків...

Отож з особливою відповідальністю й навіть осторогою взявся я писати про Чернігівський осередок товариства "Чернігівське земляцтво": гляди, не все розповідь про його діяльність, не віддам належної шани славним вихідцям з легендарного краю, які нині мешкають у столиці й роблять багато добра для Києва, Чернігівщини, України...

ЛЮБИМО, ПИШАЄМОСЯ РІДНИМ КРАЄМ, ДОБРО ДУШІ ВІДДАЄМО ЙОМУ

Микола Прокопович був першим заступником міністра заготівель УРСР, заступником міністра хлібопродуктів, міністром хлібопродуктів України, головою Державного комітету України з хлібопродуктів. І всюди трудився повносилло, віддаючи всі свої великі знання й багатий досвід дорученій справі.

ТРАДИЦІЙНО познайомлю вас із керівником осередку, який складають вихідці з Чернігова і Чернігівського району, Миколою Прокоповичем Компанчем. Скажу одразу, що він - неординарна особистість, справжній патріот своєї землі, отож не випадково його обрали керівником осередку. Народився 15 серпня 1937 року в мальницькому селі Смолин. Та тільки хлопчина встиг зій'яється на ноги, почалася страшна війна, батько пішов на фронт і героїчно загинув. А його люблячу, турботливу матір якийсь невід пострілом у вікно вбив у 1945 році... Зітязьмленого Миколку взяла до себе бабуся Катерина Гнатівна. Все віддавала онукові. Не раз напучувала: "Миколко, будь гідний своїх батьків, доведи, що ти нащадок нашого роду, ставь хорошею людиною". І він, узявши в душу і серце ці слова, пішов своєю життєвою стежкою. Упертий, наполегливий і водночас дружельюбий, чесний, порядний, чулий, спиралий до порядку, він успішно закінчив Металопісляний інститут механізації і електрифікації сільськогосподарства й став самовіддано працювати. Завдяки цим якостям, а ще великим організаційським здібностям, умішко гуртувати навколо себе таких самих сумлінних трудивників дошть швидко піднімався службовими щаблями. Працював головним інженером колгоспу, директором Тростянецького хлібоприміального підприємства на Вінницькому, начальником Вінницького обласного об'єднання хлібопродуктів...

Ярлин, списки за дати народження, списки учасників Великої Вітчизняної війни. Забігаючи наперед, скажу: оті вітання іменитих, мужніх воїнів особливо розчулюють людей. То мовби рідна земля заходить до них у гості й вручає свої квіти, подарунки, каже теплі, сердечні слова!

Ось у січні в Будинку кіно відшукави мужнього воїна, визначного юриста Григорія Ісаковича Пизьбура. Там була така святкова атмосфера!

Значачу, що план на 2001 рік виконали і навіть перевищили. Так само успішно виконуємо план поточного року.

Я переглянув звіт і план, і у мене аж зарбило в очах - скільки там різних заходів. Боюсь, що навіть передічити їх всі не вдасться...

Ну, наземно голоїми. Хочу, до речі, наголосити, що ми не женемося за великими, масовими заходами, хоча і їх у нас було достатньо: це і кілька видатих членів осередку на малу батьківщину разом з артистами, і сердечне вітання жінок зі святом, і відвідання ветеранів війни місць боїв на Київщині та Чернігівщині, і збирання ліквідаторів аварій на ЧАЕС, і влаштування концертів наших митців: Народної артистки України Світлани Глух та заслужених артисток Жанни Боднарчук, Людмили Давишук, і виставки творів Народного художника України Петра Петровича Печорного...

Варто наголосити, що Микола Прокопович дбає не тільки про свій район, він надав велику поміч пошивним матеріалом господарствам Прилуцького, Носівського, Козелецького районів.

Варто сказати, що осередок дбає і про свою малу батьківщину, і про земляків у Києві. Як уже мовлено, тепло, душевно вітають у дні народження. Регулярно збираються, дізнаються, що чого потребує, коли є проблеми з коштами, гуртом дономагають одне одному, а ще підтримують добрим словом. Отже, є в Києві велика дружна родина, яка всім серцем турбується і про Придесення та його людей.

Багато корисного зроблено для нашого краю. З допомогою осередку відкрито комп'ютерний клас у селі Смолин.

Сьогодні я дізнався, що один комп'ютер було придбано на кошти М. П. Компанча - В. Кана!

У тому ж селі відбудована церква Святого Миколая, я подарував їй цинну старовинну ікону. Відбудовано пам'ятник загиблим воїнам, реставровано криницю з живою водою, відремонтовано хату одинокі жінки. Хочемо побудувати в Смолині гарну церкву на тому місці, де вона була раніше - на нагорбі. Ця ідея погоджена з головою Чернігівського обласного управління Миколою Петровичем Бутком та керівництвом районної держадміністрації. З приємністю згадую, що працюємо з ними в тісному дружньому контакті, часто разом здійснюємо добротворчі заходи.

Допомогли землякам у проведених газу, асфальтуванні доріг. Постійно підтримуємо матеріально ветеранів війни, дітей сирих, допомагаємо талановитим хлопцям і дівчатам поступати до вузів...

Слід підкреслити велику добротворчість Миколи Прокоповича дбає не тільки про свій район, він надав велику поміч пошивним матеріалом господарствам Прилуцького, Носівського, Козелецького районів.

роторність Миколи Прокоповича Компанча. Організуючи відомих членів осередку на ці справи, він сам, як керівник "Української зернової Асоціації", надає щедру допомогу комерційним підприємствам насінням зернових, кукурудзи, проса... Допомагає землякам у реалізації урожаю, що важливо в нинішній неспешний час. Завдяки йому стало на ноги господарство, яке очолює Віктор Сергійович Носич, а також господарство Володимир Михайловича Гончарука та багатьох інших.

Варто наголосити, що Микола Прокопович дбає не тільки про свій район, він надав велику поміч пошивним матеріалом господарствам Прилуцького, Носівського, Козелецького районів.

Варто сказати, що осередок дбає і про свою малу батьківщину, і про земляків у Києві. Як уже мовлено, тепло, душевно вітають у дні народження. Регулярно збираються, дізнаються, що чого потребує, коли є проблеми з коштами, гуртом дономагають одне одному, а ще підтримують добрим словом. Отже, є в Києві велика дружна родина, яка всім серцем турбується і про Придесення та його людей.

Кожна поїздка в рідний край, - тепло всімається Микола Прокопович, - то мовби повернення в дитинство і юність, коли наше помолоділим очима бачили невимовно гарні краєвиди, дихав якийсь особливий запах - запашаний, цілющий - повітрям, злинується дивовижною Десною, радо розмовляв із привітними земляками. І особливо приємно, що ми гуртом чимало робимо для розвою своєї землі, покращення життя людей. Як же хочеться, щоб, як співалась в пісні, і в нас, і в вас хай було гардаді!

А темер, гадаю, настав час поіменно назвати добротворчість нашого осередку. При самому озброєнні за списком гордість приймає: скільки у вас чудових людей!

Багато! Так хотілося б сказати бодай кілька слів про кожного. Ше раз, перш за все, мовлю поважливо про голову товариства "Чернігівське земляцтво" Віктора Вікторовича Ткаченка, генерального директора ЗАТ "Київський Палац спорту", який стільки добра робить для рідно-

го земляцтва, та його брата Анастолія Вікторовича, генерального директора Міжнародного виставкового центру. Це великою мірою завдяки їм знаходяться кошти на численні добротворчі акції, видання календарів, книжок визначних земляків, концерти наших талановитих артистів. Чулі, приязні, сердечні люди.

Вже мовлено шанобливі слова про Заслужених артисток, справді золоті голоси України - Жанну Боднарчук, Людмилу Давишук, піаністку, Народну артистку України Світлану Глух.

Згадуваний Г. І. Пизьбург надає землякам висококваліфіковану юридичну допомогу.

Такий жаданий природний газ чернігівці отримали значним чином завдяки Юрію Володимировичу Лиховиці, який працює першим заступником генерального директора підприємства "Газ України".

Гарні книжки видає директор видавництва "Рада" Леонід Анастолійович Ліриченко.

Видатим факхіцем є академік Олександр Володимирович Гудименко.

А як не згадати Заслуженого артиста України Анастолія Миколайовича Кондрашевського, заступника голови нашого товариства, директора Київської дирекції ЗАТ "Страхова компанія "Інкомстрах" Володимира Володимировича Пушкарьова!

Відстоює інтереси трудящих держави, в тому числі й чернігівців, народний депутат Володимир Володимирович Макеєнко.

В Україні та й далеко за її межами відома творчість письменника Володимира Дрозда. Уміло веде складну банківську справу задля блага народу начальник управління Нацбанку України Олександр Іванович Кіреєв.

Ріка життя НЕ ПИТВО, А ЛІКИ

ГАРБУЗОВИЙ НАПІЙ Гарбуз звичайний - Cucurbita pepo L. Родина гарбузові - Cucurbitaceae.

Однорічна однодомна рослина. Досить поширена і велими популярна в Україні городня культура. Походить з Америки. Сировина. Для приготування напою використовують свіжі плоди гарбуза звичайного, які часто і добре зберігаються до нового урожаю.

Технологія приготування напою

1. Доспілі плоди добре мийть, обчищають, труть на терушку, витискують сік. Відстоюють 4 години, фільтрують, доводять до об'єму 3 л. 2. 100 г свіжої квітучої трави вересу звичайного заливають 3 л окропу, настоюють 4 години, фільтрують, доводять до об'єму 3 л. Рещентура напою: соку плодів гарбуза звичайного - 3 л, настою трави вересу звичайного - 3 л, меду ранньосвітлого - 2 кг, спирту 96° - до 10 л. Застосування. Напій застосовують як сечогінний та жовчогінний засіб, а також при холестезі та нефролітазі, запорах, серцевих набряках, обмінних поліартритах; при токсикозах вагітних, для лікування екзем, нейродермітів тощо. П'ють по 1-2 столові ложки 3-4 рази на день за 30 хв. до їди. При холестезі та нефролітазах курс лікування 4-15 місяців.

ЛЮДЯМ НА ДОБРО

1. КУКУРУДЗА ЗВИЧАЙНА - Zea mays L. Родина тонконогові - Poaceae (Gramineae).

Поширена однорічна трав'яниста харчова і кормова рослина. Стебло праме, високе, розділене на вузли. У південних районах України рослина досягає 2,5-3 м висоти. Листки широкі, ланцетні. Чоловічі квітки зібрані у верхівках, жіночі - на качанах, у пазухах верхніх стеблових вузлів.

Сировина. З лікувальною метою використовують прийомочки і стовпчик рослин та кукурудзяну олію. Збирають кукурудзяні стовпчики з прийомочками, коли досягнуть качани. Переватку піддають золотаво-жовтим чи червоуватим стовпчикам з прийомочками. Сировину розстилають тонкими шарями, добре висушують і зберігають у щільній паперовій тарі.

Для застосування. Жовчогінна, протизапальна, сечогінна.

Препарати кукурудзяні звичайної широко використовуються як у народній, так і в офіційній медицині для лікування запальних негуд печічки та підшлункової залози, обмінних поліартритів, при серцевих та ниркових набряках, маткових кровотечах, негудах сечостатевий системи, цукрового діабету, алергічних станів, діатезів, екзем, при тромбоцитопеніях.

Приготування відвару

Беруть столову ложку сировини, заливають склянкою води (200 мл), кип'ятять на малому вогні 10 хв., настоюють 30 хв. П'ють по столовій ложці 3 рази на добу через 2 години після їди.

2. ОБЕС ПОВІСНИЙ - Avena sativa L. Родина злакові - Gramineae.

Однорічна поширена сільськогосподарська культура. Стебло голе, високе. Колоски - диотрипакітові. Плід - зернівка. Цвіте у червні-липені. Насіння досягає у кінці липня - на початку серпня.

Сировина. Для лікувальної мети заготовляють зерно вівса посівного.

Для застосування. Протиспазматична, потогінна, антисклеротична, загальнозміцнювальна.

Зерно вівса посівного застосовують при гіпертрофії шлункової залози, гіпертерміазах, діабеті, гепатитах, панкреатитах, залозодіфіцитних анеміях, захворюваннях нирок, зокрема, нефролітазі; звичайні до тютюнокуріння та наркоманії, для косметичної мети.

Приготування відвару

Беруть столову ложку зерна вівса посівного, заливають склянкою води (200 мл), кип'ятять 20 хв., настоюють 2 години. П'ють по 100 мл 3 рази на добу за 30 хв. до їди.

Віктор КАВА

Сергій Бублик - один із тих лікарів, які лікують людей не лише медикаментами, а й веселим сміхом. Уродженець чарівної Ічнянщини, **Сергій Данилович** пройшов нелегкі життєві дороги голодомору, війни, повсення. Але завжди були з ним веселий дотеп, щирий сміх, який допомагав вийти із скрути.

Вітаючи славного земляка з червогим круглим ювілеєм, вчитаймося в його веселі рядки, які підтверджують, що Сергій Бублик не збирається старіти.

**Червоні
люди**

Послав Яша передачу
Батькам в село Шкери,

Поклав туди балик, шпроти
І ще пляшку віскі.
І щоб смачні бутерброди
Батько й шоранку.

ЛІКАР СМІЄТЬСЯ

Додав ікри червоної
Півлітрону банку.
Незабаром батько сину
В листі дає знати,
Що гостинцем дуже-дуже
Розчудена мати.
"Я теж, - пише, -
випив віскі
І з'їв смачні шпроти.
Якщо вищле ще
такого,
Ми не будем протити.
Шкода - згоди червоної
Повністю пропали.

Так рибою пропахтіли,
Що ми закопали".

...

Застогнала серед ночі
Дружина Івана,
Так що ледве з переляку
Він не впав з дивана.
- Я замерла, - вона каже,
згрієй моє тіло,
щоб у ньому кров заграла
і серце зм'ягло.
Він накрив її відразу
Ковдрою із пелі,

Зверху поклав два кокухи,
Іде інші речі.
Згодом вона закричала,
Навіть затремтіла:
- Розкривай мене скоріше,
Я вже упертіла.
Потім прямо заявила:
- Я хочу мужчину,
Бо інакше втрачу розум,
А, може, й загину.
Від поуготу в Івана
Закричали очі:
- Де тобі візьму його
В дві години ночі?

**СКУПИ РЯДКИ
РИМОВАНОЇ
ПРОЗИ
ПРО
НЕСПОДІВАНІ
МЕТАМОРФОЗИ**

У ПОБУТІ

Ввірвавшись в побут,
Віання новітні
Змінили докорінно
всю свідомість:
Колісь для побуту
було все в дефіциті,
Тепер у дефіциті -
совість...

НА СЛУЖБІ

Іван Кузьмич - було
колісь
Високу мав посаду:
Йому завжди всі
кланялись
І спереду, і ззаду.
А як з посади цього
року
Зняли Івана Кузьмича,
Його ж відразу навіть
збоку
Уже ніхто не
помічав...

В СУМЛІННІ

Ти б мудрістю чужою,
не збавивсь,
Бо мудреці ще дров
нам наламають!
Подумай краще,
чи перевелись
Ті, що ні розуму, ні
совісті не мають...

У ТВОРЧОСТІ

Для байкарів також
настав прогрес,
Бо ними описується
Європа,
І все тепер писати
можна без
Хитросплетіння та
натяків Езопа.
Пиши хоч про
Голодного
Собаку,
А хочеш - то й про
Жирного Кота:
Ніхто з твоїх
читальників
однако
Ніколи тих писань
не прочита...

Гриць ГАЙОВИЙ,
княнин із Менщини

Дивлюсь я на небо...

**Хліборобське
щастя**

Я душею поле обігрію
І під мирним небом простелю,
Хліборобську висію надію
Золотавим зерном у ріллію.
Пролягає долею дорога
Від порогу хатнього у степ.
Невисипуца матінка-тривога
Колосочком бронзовим росте.
Так віки, від роду і до роду,
Наша міць корінням у землі.
Веселиться щастя хлібороба
Короваєм теплим на столі.

Андрій БАБИНЧ

ЯКОСЬ ПО ВІЙНІ

ЯКОСЬ років через п'ять після того, як закінчилася війна, у кінці травня у Красне на трофейному мотоциклі із коляскою приїхав незнайомий чоловік.

Він зупинив мотоцикл біля сільської Ради. Із шкрябаного пальця старанно струсував дорожню шпильку і зайшов до приміщення. Незабаром вийшов звідти у супроводі Прони, яка працювала у сільраді пошляною.

Жінка поспіхом пішла у напрямі до своєї хати. А чоловік завів мотоцикл і на малій швидкості поїхав слідом за жінкою. Проня жила одиноким, її чоловік і трос синів не повернувшись із війни.

На її обійсті замість воріт була вільхова суцуквата лата, яка трималась на петлях, зроблених із дроту і прикручених до двох похилих стовпів. Жінка легко виїхала лату із петель, і мотоцикліст заїхав у двір.

Десь під вечір усе село знало про те, що фотограф, який зустрівся у Проні, прийняв замовлення на виготовлення фотопортретів.

Та найкращу рекламу зробив Колосовський собі, коли наступного ранку приїхав у колосну контору нездовго до того, як керівництво колгоспу роздавало людям наряди на цілий день, і приніс із собою чотири гарні фотопортрети. На одному із них були зображені те молода Проня із вичаєним вінком на голові, а поруч неї її чоловік із квіткою на ланцянці піджака. На трьох інших збільшених світлинах були сини Проні.

З дозволу голови колгоспу ті портрети тимчасово висіли у конторі. Біля них зупинилися люди і дивувалися, що фотограф так швидко і якісно зробив їх. Того ж дня Колосовський одержав чимало замовлень.

Та найбільше заговорили про талановитого фотомайстра після одного випадку.

Жила у їхньому селі одиноким жінка Надія, дітей у неї ніколи не було. Свого чоловіка вона провела на війну ще у 1941 році, а через два місяці одержала на нього похоронку. А коли село окупували фашисти, то до Надії став залишатися один поліцай, але вона відмовила йому. Тож коли німці залишили село і поліцай тікав разом із своїми хазяями, то вирішив помститись фотографії її чоловіка. Коли почув, що фотограф збирається їхати із села, знову приїхав і стала слізно просити Колосовського:

- Знаєте, я і зараз бачу свого Миколу ніби живого! Оце дивлюсь на вас, так у вас і орден червоніє, і ви повернулись із війни живі і здорові. А мій Микола, мабуть, уже давно десь зотлів у землі, і навіть жодної карточки

він:
- Знаєте, ото як тільки ви учора пішли від мене, я довго не міг заспокоїтись, цілу ніч міркував, як допомогти вам. Отож розкажіть мені, яким саме був ваш чоловік?
- Яким був мій Микола? Красним він був і дуже добрим. Саме тому я вдруге і заміж не вийшла. Бо такого, як мій Микола, я більше не зустріла.

обличчя кожної фотокартки на декілька частин, відділяючи від зображення по горизонталі лоб, очі, ніс, рот, шкідоріддя. А коли із цим дивним заняттям покінчив, сказав:
- Отже приступимо! Боже, допоможи нам!
І швидко двіляючи у портрет Щорса, став терпеливо монтувати із окремих смужок різних фотокарток портрет Надійного чоловіка.

Робота ця була вельми клопітка і прорувалась повільно. Нарешті Надія радісно вигукнула:
- Боже! Та це ж мій Микола!
Колосовський полетісно зітхнув і стомлено сказав:
- Дякую вам за допомогу! Без вашої участі я б ніколи такого портрета не зробив. Отже, ви мені тут багато допомогли. А тепер можете гнї додому. А я сьогодні ще довго буду працювати над цим зображенням.

Наступного дня, коли Надія приїхала до Колосовського, він уже всі свої речі склав у коляску мотоцикла, був зодягнений у шкрябане пальто і, тримаючи у руках вільхового кашкета, терпелив чекав її. Як тільки вона зайшла у двір, відразу пішов теплий травневий дощик.

На столі, обернений обглинаний глечик, стояв портрет Миколи. Так, це був він, таким вона запам'ятала його на все життя. Вона повільно підійшла до портрета, потім обережно узяла його зі столу, поцілувала у губи і притулила до свого серця. А вона білою у шаленому ритмі, ніби це був не портрет, а її живий і коханий Микола.

ТОЙ, ЩО ЖИВЕ В ЛІТЕРАТУРІ

Станіслав Маринчик живе в рідній Ічні. По його духовне осереддя, яке надихає ось уже впродовж шістдесяти п'яти літ на роботу в літературі, кіно. В його творчому доробку вже чимало гідних творів, які вписалися в славу чернігівського краю. Мож, вітаючи земляка з ювілеєм, друкуємо одне з оповідань, оскільки воно є доказом того, що Станіслав Гаврилович живе в літературі.

жінці: невдаха-заливчаник уночі підпалив хату Надії. Оселя синахнула ніби свічка і так швидко горіла, що навіть народженна Надія ледве встигла вископити із хати.

Спочатку вона квартирувала у сусідів, а потім колгоспні збудували їй невелику хату.

І коли жінка почувла, що фотомайстер приїхав у село і багато одоселців уже увічнили свої близьких, то й собі прийшла до Колосовського, стала просити, щоб він зробив портрет її чоловіка. Але жодної фотокартки свого Миколи вона не принесла, бо вони всі згоріли разом із хатою. Жінка стала умоляти Вадима Болеславовича зробити фотопортрет чоловіка, та він категорично відповів, що без фотокартки його ніяк не можна виготовити. Надія шодня приїхала до фотомайстра і, гірко плачучи, умоляла увічнити на

у своїй хаті немає.

Невтішно плачучи, Надія пішла від Колосовського. А наступного ранку, коли вона тільки повернулася із свиноферми, до неї приїхав на велосипеді хлопчик і сказав:
- Тітко, фотограф просить, щоб ви до нього зараз приїшли.

У Надії радісно забилося серце, вона швидко поїхала у скриню, взяла вузлик із гримі і поїхала до садби Проні.

По дорозі дякувала Богу за те, що він почув її молитви і зжалюся над нею, і такі надумався фотограф зробити портрет Миколи. Тільки переступила поріг хати і ледве встигла поздороватися, як нестримно попросила:
- Ану ж скоріше покажіть мені мого Миколу!
Та Вадим Болеславович безпорадно розвів руками і, винувавши усміхаючись, відпо-

- А обличчя у нього було яке, кругле, чи продовгувате? - спитав фотограф.
Жінка на якусь мить задумалась, а потім почерпнула і відповіла:
- Ви знаєте, мій чоловік чимось тріхи нагадував Миколу Щорса. Тільки не носив бороди і нувів, а от волосся на голові у нього було кучеряве.

Фотомайстер задоволене потер руки і радісно сказав:
- Ну от і добре, тепер здається, що вже є за що зачепитись. Тож прошу вас, сходіть до сусідів і попросіть у дітей підручник із портретом Щорса. А я зараз тут депо приготую.

Коли Надія принесла книжку, Колосовський сів за великим столом, на якому було багато фотокарток із зображенням чоловічих обличч. Вадим Болеславович, орудуючи великими ножицями, розрізав по горизонталі

ОТЧІЙ ПОРІГ
Шеф-редактор **Віктор ТКАЧЕНКО**
Головний редактор **Леонід ГОРДАЧ**
Засновник: товариство "Чернігівське землетиво" в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія КВ №5594
Адреса редакції: 01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1, тел/факс 246-74-31.
e-mail: otchuy_porig@ukr.net

Редакційна рада:
В.В.Ткаченко, В.І.Авдєєнко, Л.Н.Горlach (Коваленко), Б.В.Іваненко, П.І.Медвідь, С.Г.Олійник, В.Є.Устименко

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Літературний редактор **Віктор КАВА**.
Комп'ютерний набір **Юлія Вікторов**.
Надруковано та завершено на замовлення товариства "Чернігівська земляцтво" в м. Києві у ВАТ "Видавництво "Київська правда" (вул. Маршала Гречка, 13). Тираж 1500. Зам. 2507.

1 2 3 4 5 6 7 8 9